

Міністерство освіти і науки України
Національний еколого-натуралістичний центр
учнівської молоді

Щорічна доповідь

Про пріоритетні напрями
еколого-натуралістичної роботи

Київ - 2007

ЗМІСТ

1. Методичні аспекти діяльності.....	3-6
2. Безперервна освіта педагогічного персоналу в Національному еколого-натуралістичному центрі.....	6-13
3. Навчання студентської молоді на базі НЕНЦ.....	13-14
4. Інноваційні технології управління.....	14-15
5. Співпраця НЕНЦ з провідними науково-дослідними та освітніми установами України.....	15-19
6. Імідж позашкільного навчального закладу.....	19

Методичні аспекти діяльності

У 2006 році педагогічними працівниками Центру на чолі з директором НЕНЦ з метою створення умов для забезпечення фундаментальної професійної та наукової перепідготовки, підвищення кваліфікації працівників системи позашкільної освіти, участі в педагогічних практикумах “Світ творчості” здійснені виїзди до Тернопільської, Херсонської, Луганської областей.

З метою використання надбань порівняльної педагогіки у реалізації завдань освіти сталого розвитку здійснені виїзди, проведені стажування методистів Центру на базі (позашкільних) навчальних закладів різного типу Латвії, Російської Федерації, Польщі.

Поповненню банку педагогічних інновацій, обміну досвідом практичної роботи сприяли проведення семінарів-практикумів “Порівняльна педагогічна діяльність еколого-натуралістичних центрів” на базі Сумського обласного Центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, Вінницької обласної станції юних натуралістів., Рівненської обласної станції юних натуралістів.

На виконання Рішення Колегії Міністерства освіти і науки України від 22.12.05 р. (протокол 13/3-2) “Про стан та перспективи розвитку біологічної освіти в Україні” на базі Кримського республіканського позашкільного навчального закладу “Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді” проведено профільний семінар “Інноваційні технології науково-дослідницької роботи з селекції та насінництва” за участю завідуючих сільськогосподарськими відділами та завідуючих навчально-дослідними земельними ділянками обласних, районних центрів еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

Захід проводився з метою підвищення дослідницьких компетенцій педагогів позашкільних навчальних закладів, розширення творчих контактів з науковими співробітниками Нікітського ботанічного саду, Інституту виноградарства та вина “Магарач” Аграрної академії наук України,

викладачами Національного аграрного університету та південного філіалу цього навчального закладу Кримського агротехнічного університету.

Захід відбувся за участю провідних наукових співробітників галузевих інститутів НАН України, Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, Інституту проблем виховання АПН України, представників фахових видань.

Питання функціонування навчально-виховного процесу з біології та окреслення перспектив розвитку біологічної освіти в сучасній школі широко обговорювались на Всеукраїнському науково-освітньому форумі учителів біології вчителями, керівниками методичних об'єднань, методистами обласних інститутів післядипломної освіти, викладачами вузів, науковими співробітниками інститутів АПН України, галузевих інститутів НАН України, педагогічними працівниками позашкільних навчальних закладів, представниками засобів масової інформації та фахових видань.

Засідання секцій відбувалися на базі Інституту молекулярної біології та генетики НАН України, Міжнародного інституту клітинної біології та генної інженерії, оздоровчого екологічного центру Оболонського району м. Києва, спеціалізованого навчального закладу № 177 з поглибленим вивченням біотехнологій м. Києва.

Розширенню ділових і творчих контактів педагогів сприяло проведення педагогічних майстерень, виставка науково-методичних видань. Узагальненню педагогічних надбань та визначення перспектив біологічної освіти присвячений Круглий стіл “Сучасні тенденції та перспективи розвитку системи біологічної освіти в Україні”.

На форумі підписано Меморандум про співпрацю між відділенням Загальної біології НАН України та Національним еколого-натуралістичним центром.

За результатами форуму підготовлена Аналітична доповідна та рішення I Всеукраїнського науково-освітнього форуму учителів біології.

Потужна організаційно-методична робота проведена по підготовці Першого Всеукраїнського форуму батьківської громадськості за участю батьківських комітетів, учнівського самоврядування голів, піклувальних рад, клубів дідусів та бабусь. Підготовлена аналітична довідка з узагальнення досвіду формування основ батьківської компетентності у рамках партнерського проекту “Покращення якості психолого-педагогічних послуг дітям і сім’ям у позашкільному навчальному закладі еколого-натуралістичного напрямку”. Розвиток потенціалу української сім’ї є одним із стратегічних напрямів діяльності Національного еколого-натуралістичного центру. У рамках цього напрямку здійснено низку семінарів, тренінгів, підготовлені методичні матеріали для батьків щодо розвитку дитини на різних етапах життя, реалізації прав дитини в сім’ї, виховання дітей на засадах української етнопедагогіки, формування навичок усвідомленого батьківства, асертивного стилю мислення батьків як умови повноцінного розвитку дитини.

Працівники методичного відділу брали участь у підготовці матеріалів і документів на розгляд Кабінету Міністрів, Верховної Ради, Адміністрації Президента України, розробляли державні програми, проекти, здійснювали їх експертизу, працювали в творчих групах Міністерства освіти і науки України.

Підготовлено інформаційні матеріали про Національний еколого-натуралістичний центр і зміст природоохоронної роботи в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах України для Адміністрації Президента України.

Підготовлені прес-релізи у зв’язку з проведенням екологічної акції “Зелений паросток майбутнього”, ініційовану Президентом України Віктором Ющенком.

Для МОН України підготовлено інформаційно-аналітичну довідку про стан методичної, науково-дослідної, організаційно-масової та навчально-виховної роботи Національного еколого-натуралістичного центру, Звіт

Центру за 2005 рік, щомісячні звіти і плани Центру, інформації “Про участь батьківської громадськості у вирішенні завдань позашкільної освіти”, “Форми літнього оздоровлення у позашкільних навчальних закладах еколого-натуралістичного спрямування», “Напрями передового педагогічного досвіду обласних центрів еколого-натуралістичної творчості”, “Про регіональні педагогічні практикуми “Світ творчості”, “Про семінари-практикуми “Порівняльна педагогічна діяльність еколого-натуралістичних центрів”, “Про профільний семінар “Інноваційні технології науково-дослідницької роботи з селекції та насінництва” тощо.

Підготовлені також прес-релізи у зв’язку з проведенням семінару – практикуму директорів обласних центрів еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (станцій юних натуралістів), екологічної акції “Ліси для нащадків” та проведенням заходів до 20-ї річниці Чорнобильської катастрофи, зокрема, Тижня Миру “Дзвони Чорнобиля кличуть!”

Безперервна освіта педагогічного персоналу в Національному еколого-натуралістичному центру

З метою підтримки творчої педагогічної діяльності працівників позашкільних навчальних закладів, популяризації педагогічних здобутків, підвищення майстерності педагогів та їх ролі у виконанні основних завдань, покладених на позашкільні навчальні заклади Законом України “Про позашкільну освіту” проведено другий завершальний тур 3-го етапу Всеукраїнського конкурсу майстерності педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів “Джерело творчості” у номінації “Керівник гуртка – 2006”.

Проведення конкурсу дало змогу вивчити, узагальнити і поширити передовий педагогічний досвід керівників творчих учнівських об’єднань.

Представлені на конкурс матеріали свідчать, що побудова навчально-виховного процесу на засадах інтегрованого підходу зумовлює прогресивні зрушення в інтелектуальному й духовному розвитку вихованців, формуванні

ціннісної сфери особистості, навичок екологічно доцільної поведінки у навколишньому середовищі.

З метою поширення досвіду реалізації пріоритетних інноваційних напрямів позашкільної еколого-натуралістичної освіти педагогічні працівники НЕНЦ взяли участь у II та III виставках-презентаціях “Освіта України”. Відповідно до програми II виставки “Інноваційні технології навчання” проведено круглий стіл “Інноваційні технології у навчальному процесі позашкільного навчального закладу еколого-натуралістичного спрямування”.

Формувався також банк впровадження нових педагогічних технологій у навчально-виховний процес позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного спрямування, зокрема:

- розвиток творчого потенціалу особистості учня;
- громадянське виховання учнівської молоді у процесі природоохороної роботи;
- реалізація соціально-адаптивної функції позашкільного навчального закладу еколого-натуралістичного спрямування.

Здійснювалась адаптація до умов центру методик корекції психологічної культури особистості, впровадження дистанційного навчання.

Одним з основних компонентів аналітичного напрямку діяльності Центру є формування інформаційно-методичного банку, який за звітний період поповнився матеріалами:

- про виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 29.12.2005 р. № 773 “Про підвищення кваліфікації кадрів позашкільних навчальних закладів України у 2006 році”;
- про участь батьківської громадськості у вирішенні завдань позашкільної освіти;
- загальна характеристика науково-методичних видань центру;
- аналіз профільної діяльності обласних центрів еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді за 2005 рік (за матеріалами звітів);

- про курсову перепідготовку педагогічних та керівних кадрів позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного профілю;
- про проведення педагогічного практикуму “Світ творчості”;
- аналіз виставки науково-методичної літератури у рамках програми Всеукраїнського науково-освітнього форуму учителів біології;
- про роботу Всеукраїнської очно-заочної біологічної школи;
- про підсумки проведення Всеукраїнських ботанічних стажувань учнів;
- про проведення конкурсу школярів та учнівської молоді “Юний селекціонер”;
- про роботу Всеукраїнської школи флористики і фітодизайну;
- про проведення Всеукраїнського тижня юних раціоналізаторів та винахідників в “Природа – людина – виробництво - екологія” в рамках тижня Всеукраїнських та міжнародних науково-освітніх проєктів “Україна – Європа – Світ - 2006”;
- про проведення Всеукраїнського тижня охорони навколишнього середовища, в його аспекті акцій: “День Землі”, “День довкілля”, “Дерево – життя”, “До чистих джерел”, “Чиста планета”, “Ріки мого дитинства”, “Парки – легені міст і сіл”, “Екологічними стежками”;
- про участь української делегації освітян у роботі Освітньої Академії (Intel ESEF Educator Academy) м. Індіанаполіс, США;
- про участь у Міжнародному конкурсі науково-технічної творчості Intel ESEF 2006;
- про результати проведення національного етапу міжнародного конкурсу Intel – Еко – Україна;
- про підсумки Всеукраїнського конкурсу школярів та учнівської молоді “Мій рідний край – моя Земля” за 2006 рік;
- про організацію та проведення відпочинку і оздоровлення дітей, учнівської молоді влітку 2006 року;
- про підсумки Всеукраїнського конкурсу школярів та учнівської молоді “Мій рідний край – моя Земля” за 2006 рік тощо.

Враховуючи актуальність питання раціонального використання ресурсів у напрямі енергозбереження та активізації творчої діяльності педагогів методисти центру разом з Міжнародним освітнім проектом SPARE за підтримки Програми розвитку ООН в Україні, Партнерського Фонду Японія – ПРООН, Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки Верховної Ради України 27 – 28 листопада провели Всеукраїнську установчу конференцію з розробки Національної освітньої програми з питань змін клімату, енергозбереження та енергоефективності. В її роботі також взяли участь 50 педагогів вищої, середньої та позашкільної освіти, працівники управлінь освіти. На конференції був зроблений аналіз діючих шкільних факультативних програм з енергозбереження, підготовлений проект Національної освітньої програми з питань змін клімату, енергозбереження та енергоефективності та обговорені можливості її впровадження в системі шкільної та позашкільної освіти.

З метою надання методичної допомоги вчителям біології м. Києва і Київської області, керівникам гуртків та методичним працівникам НЕНЦ на базі бібліотеки організовано постійно діючі виставки “Нові надходження”, “Експрес - інформація”, “Видання Центру”, “Новинки методичної літератури з біології, екології, психології та ін.”, “На допомогу керівнику гуртка”. Спільно з фірмою “Дея” під час роботи Всеукраїнського науково-освітнянського форуму учителів біології організовано виставку приладів та відеофільмів з біології, медицини, екології для загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів. Вчителі трудового навчання використовують інформаційний ресурс постійно діючих виставок декоративно-прикладного мистецтва.

Загальноосвітнім і позашкільним навчальним закладам надавалась практична допомога у створенні куточків живої природи, розробці проектів зовнішнього та внутрішнього озеленення, з питань практичної та дослідницької роботи на навчально-дослідних земельних ділянках.

Протягом року поповнювався банк нових педагогічних ідей, картотека методичних розробок занять творчих учнівських об'єднань, проводились “Тижні творчої діяльності педпрацівників відділів та лабораторій”, “Дні відкритих дверей”.

Організація післядипломної освіти та навчально-методичної роботи з педагогічними кадрами дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів проводилась через різні форми роботи: курси підвищення кваліфікації, семінари та семінари-практикуми, науково-практичні конференції, конкурси.

З метою підвищення якості додаткової освіти з біології у сучасній школі проводилась робота *Всеукраїнського методичного об'єднання*. Реалізація мети передбачала вирішення таких завдань:

- проведення системи методичних заходів, спрямованих на розвиток творчого потенціалу педагогів;
- вивчення, узагальнення та впровадження перспективного педагогічного досвіду;
- створення умов для постійного підвищення освітнього і кваліфікаційного рівня педагогів, оновлення професійних та загальноосвітніх знань вчителів;
- органічне поєднання в навчально-виховному комплексі базової освіти з багатопрофільною позаурочною роботою з біології;
- поглиблене вивчення методики, інноваційних ідей і досвіду позакласної роботи з біології через творчі лабораторії, педагогічні майстерні, тренінги.

Цією формою методичної роботи охоплені різні категорії педагогічних працівників: заступники директорів шкіл з навчально-виховної роботи, вчителі біології, географії, трудового навчання, образотворчого мистецтва.

Програми заходів передбачали опрацювання тем:

- основні моделі додаткової освіти з біології у сучасній школі;

- науково-педагогічні та сільськогосподарські основи організації дослідницької роботи з біології на навчально-дослідних земельних ділянках в загальноосвітніх навчальних закладах;
- організація роботи зоолого-тваринницького відділку навчально-дослідної земельної ділянки;
- екологічна освіта та природоохоронна діяльність у змісті позакласної, позашкільної роботи з біології;
- особливості організації і виховання обдарованої і талановитої молоді засобами позакласної роботи з біології (організація наукових товариств, МАН);
- впровадження сучасних педагогічних технологій в навчально-виховний процес творчих учнівських об'єднань біологічного профілю.

Актуальним проблемам навчальної діяльності були присвячені семінари-практикуми для вчителів біології, географії, хімії, трудового навчання, образотворчого мистецтва, заступників директорів з навчально-виховної роботи, методистів райметодкабінетів Київської, Житомирської, Чернігівської, Хмельницької Полтавської, Дніпропетровської областей та м. Києва. Змістовно пройшли семінари для методистів дошкільних навчальних закладів Солом'янського та Оболонського районів м. Києва.

За звітний період організовано і проведено 36 семінарів, практикумів, майстер-класів, тренінгів тощо. Ними охоплено майже 800 вчителів загальноосвітніх навчальних закладів.

З метою підвищення кваліфікації працівників позашкільних навчальних закладів проведено семінари для директорів міських та районних будинків дитячої та юнацької творчості та директорів обласних Палаців юнацтва та молоді.

З метою науково-методичного забезпечення позашкільного навчально-виховного процесу, інтеграції діяльності НЕНЦ із закладами післядипломної освіти та вищими навчальними закладами було проведено низку семінарів-

практикумів “Порівняльна педагогічна діяльність еколого-натуралістичних центрів”, зокрема:

- заступників директорів обласних центрів еколого-натуралістичної творчості на базі загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів Вінницької області;
- семінар-практикум директорів міських центрів еколого-натуралістичної творчості на базі Рівненської обласної станції юних натуралістів;
- семінар-практикум директорів районних центрів еколого-натуралістичної творчості (станції юних натуралістів) на базі загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів Сумської області.

З метою **здійснення освіти впродовж життя** працюючих педагогів позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного профілю розроблено і апробується пілотний проект - навчальний курс “Культура педагогічного менеджменту”. Програма розрахована на 54 години, з них - 21 год. – теоретичний курс, решта - практичні заняття, тренінги, заняття в майстер-класах, самостійна робота над розробкою творчих проектів. Освоєння програми передбачає підвищення ключових компетенцій в галузі культури педагогічного менеджменту, ознайомлення з методичними засобами творчої діяльності, сучасними педагогічними технологіями. Назагал реалізація проекту уможливила визначення методологічного потенціалу для здійснення освіти впродовж життя працюючих педагогів, який містить акмеологічний підхід.

По закінченні курсу слухачі захищають творчий проект на самостійно обрану або запропоновану викладачами тему. 31 слухачеві, які успішно закінчили навчання, видано сертифікати.

Педагогічні працівники центру підвищували фаховий рівень на курсах флористики авторської школи Стаса Зубова, курсах підвищення кваліфікації на кафедрі теорії та методики позашкільної освіти тощо.

Науковими співробітниками кафедри методики позакласної і позашкільної роботи, методичними працівниками Центру за участю

провідних вчених та фахівців у галузі позашкільної педагогіки було проведено *курсону перепідготовку директорів районних та міських еколого-натуралістичних центрів, завідуючих відділами екології обласних еколого-натуралістичних центрів, станцій юних натуралістів*. Програмою курсової перепідготовки передбачено творчу роботу, зустрічі за круглим столом з вченими АПН України. Обсяг курсової перепідготовки складав 120 годин. Актуальними питаннями курсової перепідготовки були: гуманітарна освіта в умовах позашкільного навчального закладу, філософські проблеми управління освітою, інноваційні технології, зміст та організація діяльності позашкільного навчального закладу, дидактичні основи підвищення ефективності навчально-виховного процесу, ключові компетенції методиста, професійна відповідальність методиста, інноваційний потенціал методиста, дистанційна форма організації навчання, побудова моделей портфоліо тощо.

З метою підвищення кваліфікації у Центрі продовжувала працювати школа молодого педагога.

Протягом 2006 року продовжено роботу з *підготовки нової генерації педагогічних кадрів для профільних позашкільних навчальних закладів* через проведення факультативів, практичних та семінарських занять з екології, сільського господарства, генетики, методики викладання біології.

Навчання студентської молоді на базі НЕНЦ

Для студентів факультету соціальної психології та Інституту природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова, Національного університету “Кієво-Могилянська академія”, плодоовочевого факультету Національного аграрного університету, факультету трудового навчання і біології Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Сковороди, Ніжинського педагогічного університету ім. М.В.Гоголя, Київського міського педагогічного університету ім. Б.Г. Грінченка, Київського педагогічного коледжу прочитано лекції, проведено практикуми з

організації навчально-виховної роботи та трудового виховання учнів в аквакомплексі, на навчально-дослідних земельних ділянках, тваринницькій фермі, в дендропарку, саду та стажування з основ селекції та інтродукції рослин. На базі сільськогосподарського відділу протягом року виконували дипломні роботи студенти Національного аграрного університету. Тренінг-навчання з педагогічної майстерності на базі відділу екології і охорони природи пройшли студенти Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова та Національного університету “Києво-Могилянська академія”.

Для студентів Інституту природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова проведена педагогічна практика у I семестрі та методична практика у II семестрі.

Укладені угоди про створення навчально-науково-виробничого комплексу спільно з Переяслав-Хмельницьким державним педагогічним університетом, Інститутом українознавства, в яких основними завданнями визначені: відбір обдарованої, професійно-спрямованої учнівської молоді для поглибленого вивчення дисциплін природничо-географічного циклу, забезпечення умов для оволодіння слухачами та студентами системою біологічних, географічних, екологічних знань та вмінь практичного характеру; проведення наукових досліджень, творчої діяльності в природі як основи підготовки майбутніх фахівців природничо-географічного спрямування; розробка тестів, підготовка програм заочної біологічної школи.

Зміст і методичний апарат нових навчальних програм опрацьовано з керівниками творчих учнівських об'єднань під час курсів підвищення кваліфікації, семінарів.

Інноваційні технології управління

З метою впровадження сучасних психолого-педагогічних технологій продовжено роботу науково-практичного центру з проблем особистісно орієнтованої підготовки педагогів і профільного навчання учнівської молоді. Основним у науково-методичній і організаційній діяльності центру у

звітному році було сприяння реалізації плану навчально-методичної роботи з педагогічними кадрами позашкільних навчальних закладів, рецензування програм і методичних рекомендацій.

З метою розвитку цілісної системи навчання та виховання, модернізації форм та методів, індивідуалізації та демократизації освітньо-виховного процесу через різні форми еколого-натуралістичної роботи проведено Всеукраїнський конкурс на кращий проект виховної роботи позашкільного навчального закладу. За рішенням журі 70 конкурсантів відзначені грамотами та подяками Центру.

За науково-методичної допомоги наукових співробітників Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України банк педагогічних інновацій поповнився розробками занять, побудованих на базі особистісно-зорієнтованих технологій.

У 2006 році продовжувалась робота над *науково-методичною темою* “Методичні основи навчально-виховного процесу в позашкільному навчальному закладі”.

Співпраця НЕНЦ з провідними науково-дослідними та освітніми установами України

Для здійснення науково-методичного забезпечення практичної діяльності та для проведення дослідно-експериментальної роботи Центр всебічно використовував науковий потенціал галузевих інститутів НАН України, вищих навчальних закладів: Національного медичного університету, Національного університету ім. Т.Г.Шевченка, Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова, Національного аграрного університету, Національного університету “Києво-Могилянська академія”, Київського інституту декоративно-прикладного мистецтва та дизайну ім. М.Бойчука; Полтавської аграрної академії, Ніжинського педагогічного університету ім. М.В. Гоголя; Музею народної архітектури та побуту України в с. Пирогове, хати-музею Т.Г.Шевченка на Пріорці, Центрального природничого музею, Київського зоопарку, ботанічних садів ім. Фоміна, ім.

Гришка НАН України, Інститутів педагогіки і психології професійної освіти АПН України, вищої та післядипломної освіти, Київського міського Будинку природи.

Працівниками сільськогосподарського відділу налагоджена співпраця з польськими, американськими, білоруськими садоводами та виноградарями, зокрема з Інститутом садівництва і квітникарства в м. Скерневіце (Польща), Орегон (США), Інститутом садівництва в м. Самохваловичі (Білорусія).

Продовжувалась співпраця із громадськими організаціями: Національним екологічним центром, Українським товариством охорони природи, Українським товариством охорони птахів, Всеукраїнською асоціацією голубівників, Всеукраїнською національною федерацією аматорів усіх видів птахів, Національною спілкою майстрів народних мистецтв України тощо.

З метою підвищення ефективності і якості навчально-виховного процесу проведено засідання методичних і педагогічних рад з таких питань:

- аналіз педагогічної та методичної діяльності Центру за 2006 рік та перспективи розвитку у 2007 році;
- творчі звіти відділів і лабораторій;
- сучасний підхід до дослідництва в позашкільних навчальних закладах;
- новітні методи екологічного виховання учнівської молоді;
- науково-методичне забезпечення навчально-виховного процесу;
- спільно з педагогічними колективами Кіровоградського обласного еколого-натуралістичного центру та Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю проведено методичну раду “Стратегії позашкільної освіти у сучасному вимірі”.

На допомогу керівникам творчих учнівських об’єднань підготовлений до друку збірник методичних матеріалів “На допомогу керівнику гуртка”, електронний посібник “Проектна форма навчання і виховання у загальноосвітніх навчальних закладах та позашкільних закладах освіти

еколого-натуралістичного напрямку. Проблеми та шляхи їх вирішення”, електронний науково-методичний збірник “Додаткова освіта з біології у сучасній школі”.

У звітному році репертуар видавничої роботи був позначений роком сільської школи в Україні, зокрема видано:

- “Хліб – усьому голова”: Методичний посібник./ Упорядник Л.П. Манорик. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2006. – 265 с.
- “Формування в молоді здорового способу життя через екологічну освіту: Науково-методичний посібник.-К., Основа.- 2006// Драган О.А. Методичні засоби стимуляції творчого екологічного мислення учнів /С.68-78.
- Зоя Берест “Казка про допитливе Жабеня. Екологія для найменшеньких”, Аверс – 2006, 31с.

Підготовлені також тематичні випуски журналу “Рідна школа” (серпень 2006р.), “Метро Освіта” (№35 (605) квітень 2006 р.).

У звітному році в науково-методичних виданнях опубліковані статті:

1. *Вербицкий В.В., Надворный В.Г., Мазур П.А.* Биоэтика: проведение практических работ по получению высокого урожая ягодных культур юннатами г. Киева, Развитие идей биоэтики у европейском контексте: Материалы IV Международного симпозиума з білетики. – К.: Сфера. – 2006. – с. 27 – 28.
2. *Вербицкий В.В., Любак Т.Л.* Участь молодого поколения в экологических акциях местной громады. – Зб. Проблеми залучення молоді до сприйняття рішень на місцевому і регіональному рівнях: Материалы Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 15-16 грудня 2005 р. – Тернопіль: Термограф, 2006. – с. 11-15.
3. *Вербицкий В.В.* Теоретико-методичні засади формування практичного розуму цілеспрямованого учня (у системі позашкільної еколого-натуралістичної роботи)// Теоретико-методичні основи виховання творчої

- особистості в умовах позашкільних навчальних закладів: Зб. Матеріалів наук. –практ. Конф., Грамота, К. – 2006. – с.35 – 42;
4. *Вербицький В.В.* Роль Всеукраїнської конференції учасників комплексних експедицій з екології, ботаніки, ентомології, гідрології та орнітології в екологічній освіті молоді республіки. // Зб. «Проблеми якості природничої педагогічної освіти», Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Полтава, 2006. – с. 24 – 27;
5. *Вербицький В.В.* Педагогічні принципи особистісного підходу до роботи з цілеспрямованим учнем // Розвиток біологічної освіти в Україні. Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції 26 – 27 вересня 2006 р. – Мелітополь, 2006. – С. 4-8.
6. *Володимир Вербицький.* Методичні засади формування практичного розуму цілеспрямованого учня // Позашкільна освіта і виховання. - № 1, 2006. – С. 19-23.
7. *Володимир Вербицький.* Організаційно-методичні засади еколого-натуралістичної роботи позашкільних навчальних закладів (2003 – 2008 роки) // Рідна школа. - № 8 (919), серпень, 2006. – С. 5-9.
8. *Вербицький В.В.* Організаційно-педагогічні основи мистецької діяльності еколого-натуралістичних центрів учнівської молоді //Всеукраїнський науковий семінар. VI педагогічні читання пам'яті О.П.Рудницької. – 30 листопада 2006 р.
9. *Вербицький В.В.* Проблемно-пізнавальний зміст навчально-виховного процесу позашкільного закладу – запорука розвитку творчості школяра // Світ творчості. Матеріали Всеукраїнського педагогічного практикуму керівників обласних позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного спрямування Східного регіону України на Луганщині. Ч.1. – Луганськ, 2006.- С. 10-12.
10. *Вербицький В.В.* Актуальність і основні аспекти формування школи майбутніх батьків // Світ творчості. Матеріали Всеукраїнського педагогічного практикуму керівників обласних позашкільних навчальних

закладів еколого-натуралістичного спрямування Східного регіону України на Луганщині. Ч.1. – Луганськ, 2006.- С. 13-22.

Імідж позашкільного навчального закладу

У 2006 році педагогічні працівники Центру продовжили активно співпрацювати із засобами масової інформації, зокрема, їх матеріали:

- друкуються в газетах “Освіта”, “Освіта України”, “Сільська школа”, “Біологія”, “Сьогодні”, “Факты”, “Сільські вісті”, “День”, “Kiev Weeklu”, “Демократична Україна”, “Хрещатик”, “Зірка”, “Перемена”, “Порадниця”, бюлетені Українського товариства охорони птахів, інформаційного бюлетеня екологічних відеотек; в журналах “Біологія і хімія”, “Паросток”, “Огородник”, “Зообиржа”, “Дім, сад, город”, “Рідна природа”, “Рідна школа”, “Початкова школа”, “Шкільна бібліотека”, “Пізнайко”, “Інформатика”, “Сучасне птахівництво”, вісник ISAR та ін.;
- звучать на українському радіо у передачах: ”Обрії”, “Новини”, “Голос Києва”, “Школяда”, “Ноев ковчег” “Старшокласник”, “Від мухи до слона”, студії “Майдан”, “Наше радіо”; Радіо – ЕРА;
- транслюються на телевізійних каналах: УТ-3 (“За Київським часом”), УТ-1 (“Новини”, “Сільський час”, “Хто в домі господар”, “Торбинка порад”, “Для тих, хто вдома”, “Життя триває”), Інтер, Новий канал, “1+1”, НТВ, ТРК “Київ”, СТБ, ТЕТ, Тоніс, Заграва.

У 2007 році зусилля педколективу будуть спрямовані на практичну реалізацію *положень “Програми дій на ХІ століття”, зокрема освіти в інтересах сталого розвитку (освіта упродовж життя, міждисциплінарний підхід, розвиток критичного мислення), колегії МОН України “Про стан та перспективи біологічної освіти”, створення креативного освітнього середовища.*